

2026

Årsmelding - samskaping i Vennesla

Jorunn Sagen Olsen
Samskapingskoordinator
29.04.2026

Sammendrag

Vennesla kommune står overfor betydelige samfunnsutfordringer knyttet til klimaomstilling, demografiske endringer og økende utenforskap. For å møte disse utfordringene har kommunen videreutviklet samskaping som arbeidsform, der innbyggere, frivillighet, næringsliv og kommune samarbeider om å utvikle og gjennomføre løsninger i tråd med kommunens planverk og politiske mål. Arbeidet bygger på kommunestyrets vedtak om å gjøre samskaping til en sentral arbeidsmetode i Vennesla kommune.

I 2025 fikk Plattform for samskaping nytt navn – «**Plattform for samskaping – Sammen for bygda**» – for å tydeliggjøre felles eierskap og samarbeid mellom partene. I denne årsmeldingen brukes det nye navnet konsekvent.

Årsmeldingen for 2025 dokumenterer hvordan samskaping er organisert og praktisert gjennom Plattformen Sammen for bygda. Arbeidet er strukturert gjennom arenaer, forum og nettverk, med tydelige roller, ansvar og styringslinjer. Dette har bidratt til bedre forankring, mer målrettet involvering og mer effektiv bruk av tilgjengelige ressurser.

Samskappingskoordinatoren har hatt en sentral rolle i å legge til rette for samarbeid på tvers av sektorer, både internt i kommunen og i samspill med frivillighet og næringsliv. Arbeidet har styrket samhandlingen i organisasjonen og bidratt til økt medvirkning fra ulike grupper, herunder ungdom, eldre, næringsliv og frivillige aktører.

I 2025 er det gjennomført flere konkrete samskappings initiativ med tydelig samfunnsnytte, blant annet BUA utstyrssentral, Kultur- og bærekrafts uka, Julegada, deltids- og sommerjobber for ungdom samt arbeidet med Fremtidens boligområder. Flere tiltak har utviklet seg fra tidsavgrensede prosesser til mer stabile og varige samarbeidsformer, inkludert selvstendig organisering utenfor kommunen.

Samlet sett viser årsmeldingen at samskaping gir reelle resultater når struktur, forankring og politisk støtte er på plass. Erfaringene fra 2025 viser økt modenhet, tydeligere rolleavklaringer og mer systematisk oppfølging enn tidligere år, og gir et godt og realistisk grunnlag for videre politisk forankring og videreutvikling av samskaping som en integrert del av kommunens arbeid.

Erfaringene fra Vennesla viser at samskaping gir størst verdi når den er strukturert, tydelig forankret og brukt som et supplement til politisk og administrativ styring, i tråd med både ekstern forskning og evaluering.

Innhold

Sammendrag.....	1
1. Innledning.....	3
2. Samskapingskoordinator rolle.....	3
3. Hva kan vi samskape om?	5
4. Hvordan jobber vi med samskaping?	5
4.1. Prinsipper for samskaping:.....	5
4.2. Struktur for samskaping.....	5
4.3. Partenes egen struktur for samskaping.	7
4.4. Arena	8
4.5. Forum	9
4.6. Nettverk	11
4.7. Metode.....	12
6.7. Forskning og kobling til praksis	14
5. Samskapingsprosesser og prosjekter i 2025.....	15
5.1 BUA – Utstyrssentral	15
5.2 Kultur- og bærekraft uka i Vennesla	16
5.3 Julegada i Vennesla	16
5.4 Fremtidens boligområder.....	17
5.5 Deltidsjobb i samskapingsprosesser	17
5.6 Samskaping om sommerjobb	18
6. Oppsummering	18

1. Innledning

Vennesla kommune står overfor store samfunnsutfordringer som overgang til et nullutslippssamfunn, kraftig økning i antall eldre og et betydelig utenforskap. Disse utfordringene kan ikke løses av kommunen alene. Derfor har kommunestyret vedtatt å gjøre samskaping til en sentral arbeidsmetode, med ambisjon om å bli en ledende samskapingskommune i Norge.

Samskaping innebærer å involvere innbyggerne helt fra starten av når behov identifiseres og ideer utvikles, i tråd med kommunens planer, frivilligsentralenes vedtekter og næringsforeningens strategi. Plattformen for samskaping, vedtatt i 2020, setter rammer for samarbeidet og sikrer likeverdighet mellom partene.

De tre store samfunnsutfordringene som danner grunnlaget for arbeidet, er:

- Klima: behovet for å omstille til et nullutslippssamfunn
- Demografi: sterk vekst i antall eldre, færre arbeidsføre
- Utenforskap: for mange står utenfor arbeidslivet

2. Samskapingskoordinator rolle

Samskapingskoordinatoren har en nøkkelrolle i å legge til rette for samarbeid på tvers av kommune, innbyggere, frivillighet og næringsliv. Oppgavene omfatter prosjektledelse, rådgivning, strategiutvikling, opplæring og evaluering. Rollen er både brobygger og pådriver, med ansvar for å mobilisere nettverk og sikre at ulike samfunnsgrupper blir inkludert i prosessene. Samskapingskoordinatoren er organisatorisk plassert i seksjon for samfunn og miljø.

Tverrfaglig samarbeid og prosjekter

I 2025 har koordinatoren hatt en sentral rolle i en rekke satsinger:

- **Organisasjonsutvikling:** Utvikling arenaer og møteplasser på kryss av seksjonene og møte med innbyggerne, og teste ut Doga-metodikk som språk i innovasjon og organisasjonsutvikling, sammen med Agder Fylkeskommune, Bygland kommune, KS og Norce forskningsinstitutt.
- **Barn og unge:** Kommunen har vært kontaktpunkt i det nasjonale nettverket Alle med og deltatt i arbeid med Fritidskort pluss. Arena og forum Alle inkludert er forankret i samskapingsstrukturen i samarbeid med Friskus-koordinator og Hægeland og Øvrebø frivilligsentral. Fra 2026 overtar leder ved Hægeland og Øvrebø frivilligsentral rollen som kontaktperson for Alle med og koordinator for arena og forum, med politisk forankring i saken om Fritidskortet.

- **Forebygging:** Legge til rette for samarbeid om utendørs møteplass for russen, nå fungerende samarbeidsgruppe med SLT koordinator, park og teknisk, politi, sammen med russen og frivillige.
- **Aldersvennlig samfunn:** Bidrag i arbeidsgruppe for Aldersvennlig Agder, Seniordagen og representant i det nasjonale nettverket «Et aldersvennlig Norge».
- **Kultur og frivillighet:** Pådriver i Kultur- og bærekrafts uka og Julegata i Vennesla, bidratt inn i prosjekter som Smia og TV-aksjonen, evaluering av tilskudd portalen samt kulturstrategien.
- **Arbeid og inkludering:** Arbeidsgruppen, Likestilt arbeidsliv sertifisering av kommunen og forankring og Koordinator for deltids jobber i samskaping prosesser og sommerjobb prosjekt.
- **Helse og livsmestring:** Representert kommunen i Agder-recovery nettverk og Råd og Muligheter i Agder (ROM).

Forankring i organisasjonen

For å sikre god forankring deltar koordinatoren kvartalsvis i møter med kommunedirektørens ledergruppe, samt i faste stabsmøter hos seksjonene for oppvekst, helse og omsorg og samfunn og miljø.

Rådene og medvirkningsorganene er sentrale samarbeidspartnere i arbeidet med samskaping. I 2025 har de bidratt med verdifull innsikt og medvirkning, blant annet gjennom Eldrerådets arbeid med et aldersvennlig lokalsamfunn, Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse sitt arbeid med sjekklister for reguleringsprosesser, og Vennesla barn og ungdomsråd (VEBUR) sin involvering i tiltak for ungdomsmedvirkning, som BUA og deltidsjobber i samskappingsprosesser.

Erfaringsdeling utenfor kommunen

Koordinatoren har holdt innlegg ved følgende kurs, nettverkssamling og konferanser:

- Bidrag i fylkeskommunale samlinger om designdrevet forvaltning.
- Innlegg i kommunenettverk for et aldersvennlig Norge, Aldersvennlig Vennesla-forankring i kommuneplanen.
- Deltakelse i panelsamtale under konferansen Aldersvennlig Agder i Lillesand.
- Innlegg i nettverket «Alle med», Samskaping om tiltak for å få alle med i Vennesla kommune.
- Invitert til erfaringsutveksling med andre kommuner, blant annet Asker og Stavanger.

Dette har bidratt til både kompetanseheving internt og synliggjøring av Vennesla som en kommune som jobber systematisk med samskaping.

Oppsummering

Samskappingskoordinatorens rolle har i 2025 bidratt til bedre samordning, tydeligere struktur og økt involvering i kommunens utviklingsarbeid. Rollen er viktig for å sikre helhet, fremdrift og likeverdig samarbeid, og for å omsette samskaping fra intensjon til praktisk handling.

3. Hva kan vi samskape om?

I prinsippet kan vi samskape om alle temaer som angår fellesskapet. For større prosjekter prioriteres tiltak som bidrar til å løse hovedutfordringene klima, demografi og utenforskap. Mindre prosjekter kan bidra til å nå mål i kommuneplanen, næringsforeningens strategi og frivilligsentralenes mål.

Prioriterte områder i 2025 har vært:

- Økt trivsel og attraktive lokalsamfunn
- Aldersvennlig samfunn
- Likestilling, inkludering og mangfold
- Forbedret folkehelse, fysisk og psykisk
- Støtte og vekst i lokalt næringsliv

4. Hvordan jobber vi med samskaping?

Arbeidet organiseres gjennom Plattform- Sammen for bygda, en fast struktur, med faste møter, åpne arenaer, tematiske forum og skapende nettverk. Arenaene og forumene har bidratt til å bygge forståelse og tillit. Nettverk har utviklet og drevet frem konkrete ideer, testet og iverksatt ideer og konsept i ordinær drift.

4.1. Prinsipper for samskaping:

- Likeverdighet mellom kommune, næringsliv og frivillighet
- Alle kan ta initiativ til prosjekter; større prosjekter (>100 000 kr) krever formalisert avtale
- Mindre prosjekter kan startes raskt, uten omfattende byråkrati
- Prosjektavtaler tydeliggjør mål, organisering, ansvar og finansiering
- Plattformen evalueres jevnlig, og endringer må godkjennes av alle parter

4.2. Struktur for samskaping

Under følger en beskrivelse av hvordan vi har valgt og løse samskaping i praksis.

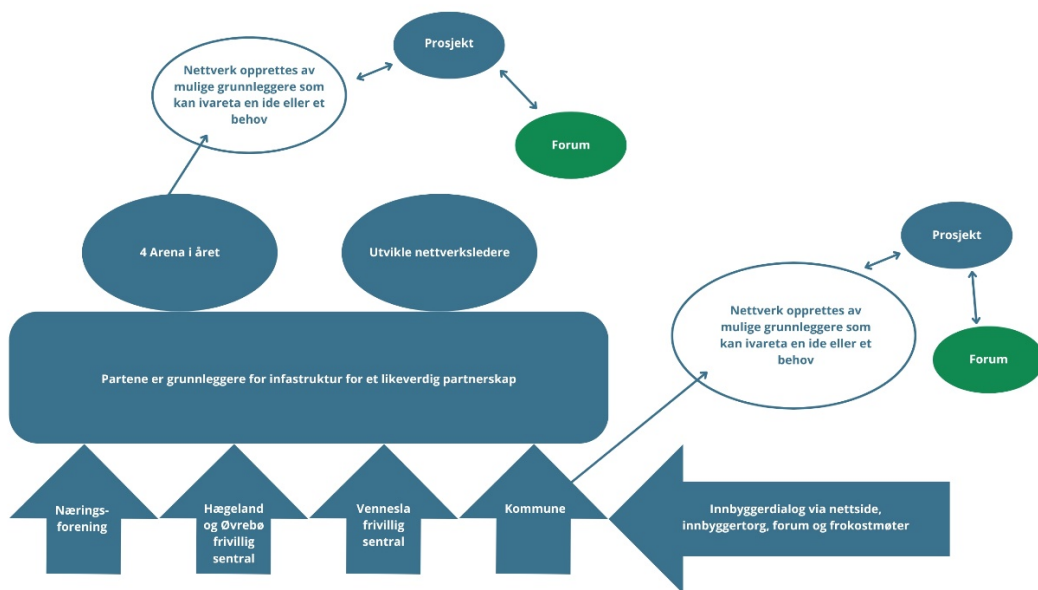
Hva menes med struktur for samskaping?

Struktur handler om de grunnleggende elementene og systemene som gjør samarbeid mulig og effektivt. Det omfatter både fysiske møteplasser og digitale plattformer der aktører kan møtes, dele informasjon og utvikle prosjekter sammen.

En godt utformet struktur sikrer at alle parter har lik tilgang til informasjon og ressurser, og legger til rette for åpen kommunikasjon, gjensidig forståelse og et mer målrettet samarbeid.

Illustrasjon av samskaping:

Figuren under viser hvordan samskaping foregår i Vennesla kommune. Den illustrerer hvordan hver part kan mobilisere sine nettverk og informere de andre partene om pågående prosesser og prosjekter. I tillegg belyser figuren hvordan partene kan samarbeide om komplekse prosjekter som krever felles innsats. Gjennom denne tilnærmingen vil vi også sette søkelys på å utvikle nettverksledere som kan fasilitere samarbeidet.

Hvorfor en struktur for samarbeidet?

Målet er å skape en plattform som er både effektiv og inkluderende for alle involverte parter. Dette skal sikre at avtalen blir forankret hos alle parter og åpne muligheter for å løse utfordringene sammen.

Vurdering

Erfaringene fra 2025 viser at strukturen har gitt bedre oversikt, tydeligere roller og mer forutsigbar samordning, samtidig som den gir rom for lokal initiativkraft og fleksible løsninger.

Gjennomførte møter i plattform

Fra januar 2023 har samskapingsteamet, med representanter fra alle parter, hatt faste månedlige møter. Hensikten har vært å utvikle en felles forståelse av samarbeidsavtalen og etablere strukturer som sikrer bred involvering.

Møtene følger en fast agenda med fokus på:

1. Hva rører seg hos partene
2. Strategi
 - 2.1. Struktur
 - 2.2. Innmeldte behov og ideer
 - 2.3. Status nettverk
 - 2.4. Årshjul for aktiviteter
 - 2.5. Kommende arrangementer, roller og ansvar for planlegging og gjennomføring
 - 2.6. Evaluering av gjennomførte aktiviteter i årshjulet

Vurdering

Løpende evaluering er avgjørende for å se hva som fungerer og hva som kan forbedres. Dette gjøres gjennom tilbakemeldinger fra deltakere, vurdering av møtefrekvens og -struktur, samt hvordan informasjon deles i nettverkene.

Intern evalueringen viser at kvaliteten i samskappingsarbeidet også er avhengig av partenes interne organisering. Det er derfor lagt vekt på tydeligere tilbakemeldingsløyper og felles evalueringer. I 2026 planlegges ytterligere justering til fem møter, samordnet med møter i kommunens koordinerende team, for å styrke koblingen mellom samskappingsarbeidet, kommunens prioriteringer og pågående utviklingsarbeid.

Samlet sett gir den faste samarbeidsstrukturen økt forutsigbarhet, bedre informasjonsflyt og tydeligere samordning, og vurderes som et viktig grunnlag for videre progresjon i samskappingsarbeidet.

4.3. Partenes egen struktur for samskaping.

For at samskaping skal fungere godt, må hver part organisere seg slik at de kan bidra aktivt i samarbeidet.

Vennesla kommune

Koordinatorer leder et internt samskapingsteam med ressurspersoner fra ulike seksjoner. Disse fungerer som kontaktpunkter, involverer fagpersoner og sikrer kommunikasjon. Målet er tydelig ansvarsfordeling og bedre tverrfaglig samarbeid.

En SWOT-analyse (2020) viste behov for sterkere forankring i ledergruppen. Derfor er det etablert en bredere samskappingsgruppe med representanter fra helse og omsorg, oppvekst og inkludering, NAV – og i 2025 også samfunn og miljø, organisasjonsseksjonen og barn og familie. Gruppen møtes månedlig for å utveksle erfaringer, utvikle prosjekter og koble ressurser på tvers av enhetene.

Frivilligsentralene

Frivilligsentralene mobiliserer frivillige, lag og foreninger til ulike samskappingsprosjekter i lokalsamfunnet. Rekruttering kan være en utfordring, og derfor legges det vekt på å tilby oppgaver som oppleves meningsfulle og overkommelige. Som et tiltak for å øke deltakelsen vurderes også lønnede frivillige oppdrag. Et eksempel på dette er når lag og foreninger har utført betalt dugnadsarbeid i forbindelse med Julegata.

For å styrke rekrutteringen ønsker Frivilligsentralene å etablere et frivilligråd – et felles forum som kan bidra til økt eierskap, engasjement og samhandling mellom aktørene. Tidlig mobilisering av ildsjeler er avgjørende for å sikre tilstrekkelige ressurser og god forankring før nye prosjekter settes i gang.

Vennesla Næringsforening

Næringsforeningen koordinerer næringslivsaktører i samskappingsprosjekter og fungerer som bindeledd mellom offentlig sektor og bedrifter. Styret, som i hovedsak består av frivillige, har bidratt gjennom informasjonsflyt via nettside, nyhetsbrev og frokostmøter. Samskappingskoordinatoren har samarbeidet tett med styreleder om å rekruttere næringslivsaktører til nettverk, og dette har gitt gode resultater. Med styrket organisasjon og ny daglig leder vil foreningen kunne bidra enda mer aktivt og gi bedre forankring av samskaping i næringslivet.

4.4. Arena

Hva er arena- «Blir du med og utvikle Vennesla»?

Arenaen er en åpen møteplass og overbygning for samskappingsaktivitetene i Vennesla. Partene planlegger og gjennomfører sammen, og det arrangeres minst én gang per kvartal.

Formål:

- Øke forståelsen for hvordan det jobbes med samskaping i Vennesla, herunder pågående prosesser og prosjekter.
- Gi innspill til samskappingsprosesser og prosjekter som det skal jobbes videre med.
- I størst mulig grad avklare oppfølging av innspill fra innbyggerne.
- Gi innspill til evaluering og bidra til å synliggjøre resultater.

Arenaer i 2025:

- *Januar: Fremtidens boligområder, koordinert av samskappingskoordinator (131 deltagere).*
- *September: Alle inkludert, koordinert av Hægeland og Øvrebø frivilligsentral (43 representanter fra arrangører av fritidsaktiviteter)*
- *Oktober: Utdanning åpner dører, koordinert av Vennesla kommune- seksjon for oppvekst og inkludering (rundt 80 deltagere).*
- *November: Aldersvennlig lokalsamfunn, koordinert av nettverkskoordinatorene i arbeid med seniorer (73 deltagere).*

I tillegg ble UNG Innafor også i 2025 gjennomført som egen arena med, med hovedmål å få flere unge inn i arbeid, forebygge utenforskap, å vise hvordan bedrifter kan jobbe mer inkluderende og bruke mangfold som ressurs, å skape samarbeid mellom NAV kommune og næringsliv. Koordinert av NAV.

Vurdering:

Erfaringene fra 2025 viser at arenaene fungerer godt som møteplasser for bred involvering, dialog og tidlig innsikt. Sammenlignet med 2024, der det samlet deltok 171 personer, har 2025 hatt en tydelig økning i deltakelse, med totalt 327 deltakere på arenaene. Dette kan indikere økt interesse og større oppslutning om samskappingsarbeidet.

En tydelig styrke i 2025 er at flere aktører har deltatt aktivt i både planlegging og gjennomføring av arenaene. Dette har bidratt til større eierskap, mer relevant innhold og bedre forankring av temaene som er løftet fram.

Det vurderes at fire arenaer i året gir en god balanse mellom bred involvering og tilgjengelig kapasitet, særlig sett i sammenheng med øvrige møteplasser som UNG Innafor, tematiske forum og Kultur- og bærekraftsuka. Samspillet mellom arenaer og forum har bidratt til bedre oppfølging av innspill og mer målrettet videre arbeid i nettverk og arbeidsgrupper.

4.5. Forum

Hva er et forum?

Forumene er møteplasser for grupper med en felles interesse. Deltakerne møtes flere ganger i året for å dele erfaringer, utveksle informasjon og utvikle kunnskap gjennom dialog, innlegg eller kurs. Forumene kan også bidra inn i arenaer, høringer eller nettverk.

Formål:

Forumene skal gi bedre innsikt i hverandres behov og ressurser, bygge tillit og legge grunnlag for samarbeid om felles mål.

Forum i 2025:

I 2025 har følgende forum vært aktive:

- Næringslivforum, koordinert av leder Vennesla næringsforening
- Bærekrafts forum, koordinert av samskapingskoordinator
- Forum psykisk helse og rus, koordinert av samskapingskoordinator
- Aldersvennlig Vennesla, koordinert av nettverkskoordinatorer i arbeid med seniorer i frivilligsentralene
- Bolig og nærmiljø forum, koordinert av samskapingskoordinator
- Forum Alle inkludert, koordinert av Hægeland og Øvrebø frivilligsentral sammen med Friskus koordinator
- Gårdeierforum (nytt i 2025), koordinert av leder Vennesla næringsforening

Hvert forum har representanter fra kommune, frivillighet og næringsliv, en egen koordinator og et års hjul for planlegging. Antall møtepunkter varierer mellom ett og fem per år, avhengig av tema og behov.

Vi legger nå frem to eksempler, di er valgt da de viser to ulike praksis og tema.

Forum Aldersvennlig Vennesla

Forum Aldersvennlig Vennesla har vært en viktig møteplass for deling av status, erfaringer og behov innen aldersvennlig arbeid. Forumet har løftet fram flere lavterskel og forebyggende tiltak, blant annet samarbeid med handelsstanden, lag og foreninger for at personer med demens kan bo lengre hjemme og ha en mer aktiv hverdag. Videre er tiltak som Seniorene AS, gå grupper og aktivitetstilbud for eldre, samt frivillig følgehjelp og praktisk støtte, utviklet og samordnet gjennom forumet.

Vurdering

Erfaringene viser at forumet har bidratt til bedre samordning mellom eksisterende tilbud og synliggjort behov for økt tilgjengelighet og felles markedsføring. Forumet har også gitt konkrete innspill til *Arena Sammen for bygda – Aldersvennlig Vennesla* og pekt på nye tilbud rettet mot ferske seniorer, som følges opp videre i 2026. Samlet vurderes resultatene som relevante, praksisnære og godt forankret, med tydelig potensial for videre utvikling innen forebygging, sosial deltakelse og støtte til pårørende.

Bærekraftsforum

Bærekraftsforum i 2025, gjennomført på Blå Kors – Mulighetenes hus, hadde søkelys på sosial bærekraft, kultur og miljø. Forumet viste hvordan bærekraftig historiefortelling kan brukes som et praktisk verktøy for økt engasjement, bedre samarbeid og varige endringer i lokalsamfunnet.

Innlegg fra UN Global Compact og Blå Kors – Mulighetenes hus ga konkrete eksempler på hvordan miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn kan omsettes til handling, og

bidro til økt felles forståelse og mobilisering. Forumet ga også grunnlag for beslutning om å etablere et nytt nettverk som skal sette lavinntekt på agendaen fra 2026.

Vurdering

Erfaringene fra 2025 viser at Bærekraftsforum har styrket samarbeid, bygget tillit og bidratt til mobilisering av nye ressurser. Forumet har fungert godt som en mellomfase mellom arena og nettverk, med rom for fordypning, relasjonsbygging og utvikling av konkrete initiativ som tas videre i samskapingsarbeidet. Samlet vurderes resultatene som relevante og godt forankret, med tydelig potensial for videre arbeid innen sosial bærekraft og inkludering.

Her bilde fra Bærekraftsforum under Kultur- og bærekraftsuka på Blå kors- Mulighetens hus.

4.6. Nettverk

Hva er et nettverk?

Nettverk er en sentral arbeidsform i Plattform Sammen for bygda og etableres når behov eller ideer meldes inn til plattformen. Nettverkene samler representanter fra kommune, frivillighet, næringsliv og innbyggere, og brukes for å utvikle og følge opp løsninger i praksis.

Et nettverk er et arbeidsfellesskap med tydelig mandat knyttet til et konkret tema eller behov. Innmeldte behov vurderes i plattformen og forankres hos partene før relevante aktører mobiliseres.

Formål

Formålet med nettverkene er å omsette innsikt, behov og ideer til konkrete tiltak. I samskapingsarbeidet i Vennesla fungerer nettverkene også som et styrende nivå for arbeidspakkene som etableres. Innenfor rammene partene har gitt i fellesskap, har nettverkene mandat til å prioritere, følge opp og justere arbeidet underveis. Dette gir tydelige styringslinjer i samskapingsprosessene, samtidig som det ivaretar fleksibilitet og lokal forankring.

Arbeidet i nettverkene følger en felles struktur som omfatter:

- innsikt og erfaringsdeling
- felles idéutvikling
- prioritering av tiltak
- etablering av arbeidspakker med ansvar
- oppfølging og justering underveis

Nettverkene møtes etter behov, ofte tre til fire ganger i året, og fungerer både som støtteapparat og koordineringsarena for arbeidsgrupper og konkrete initiativ.

Forum og arenaer er en del av samme infrastruktur. Forum brukes til kunnskapsdeling og relasjonsbygging, mens arenaer er åpne møteplasser der behov og innspill løftes frem. Når et tema krever videre arbeid, etableres nettverk som følger opp innspillene mer målrettet.

4.7. Metode

Samskaping i Vennesla er organisert for å sikre tydelige roller, ansvar og beslutningslinjer. Samarbeidsavtalen tydeliggjør at partene har felles ansvar for økonomiske rammer i prosjekter som settes i gang. For større prosjekter over kr 100 000 kreves prosjektbeskrivelse og forankring i partenes organisasjoner. I Vennesla kommune har dette i hovedsak skjedd i kommunedirektørens ledergruppe når tiltakene ligger innenfor gjeldende planverk.

Likeverd i samskaping forstås ikke som lik økonomisk innsats eller formell rolle, men som likeverdig deltakelse i prosessene – uavhengig av om man deltar som innbygger, frivillig, ansatt eller politisk valgt.

Bilde viser utklipp fra verktøy i Doga metodikken

Samskaping i praksis og utvikling av samarbeidsformer i 2025

I 2025 har samskappingsarbeidet i Vennesla kommune utviklet seg fra tidsavgrensede nettverk til mer varige og selvstendige samarbeidsformer. To større initiativ har vært organisert som nettverk med flere arbeidsgrupper: **Fremtidens boligområder og Bærekraftsnettverket**.

Samtidig videreføres **Julegada** som en egen samskappingsmodell. Julegada startet som nettverk, ble senere organisert som styringsgruppe, og er i dag etablert som egen forening. I tillegg er **Kultur- og bærekraftsuka** etablert som en permanent satsing, der **Bærekrafts nettverket** fungerer som styringsgruppe.

Et tydelig eksempel på utvikling fra prosess til varig strukturen er arbeidspakken *Venneforening for et område*, som i 2025 har utviklet seg til **Venneforening for Vennesla sentrum**, med arbeidsgrupper for **Graslia sanse- og aktivitetspark** og **Graslia minnespark**. Eksempelet viser hvordan samskaping kan gå fra idé og testing til varig organisering, med kommunen i en støttende og tilretteleggende rolle.

Til venstre fra stiftelse møte 3. desember 2025, Venneforening for Vennesla sentrums. Midten utkast til tegninger Graslia sanse og aktivitetspark og fra Kultur- og bærekrafts uka, Næringslivets dag til høyre.

6.7. Forskning og kobling til praksis

Erfaringer fra forskning og ekstern evaluering

I 2025 ble Vennesla kommune omtalt som case i en ekstern forskningsrapport fra NORCE om designdrevet forvaltning. Rapporten viser at tidlig og systematisk innsiktsarbeid gir bedre forståelse av innbyggernes behov, mer treffsikre løsninger og redusert risiko for feilprioriteringer.

Videre peker rapporten på at tydelig struktur skaper tillit. Klare rammer, rolleavklaringer og forutsigbare prosesser gjør det lettere for innbyggere, frivillighet og næringsliv å bidra over tid. Dette samsvarer med erfaringene fra Vennesla, der arenaer, forum og nettverk brukes som en helhetlig samskapingstruktur.

Kobling til praksis i Vennesla

Forskning og faglige bidrag som belyser behovet for edruelig og gjennomtenkt bruk av samskaping, slik det blant annet er løftet frem i nasjonale fagartikler og kronikker, peker på risiko for utydelig ansvar, uformell styring og overbelastning av ildsjeler dersom samskaping ikke organiseres med tydelige rammer. Disse funnene er uavhengige av Vennesla kommune, men gir et relevant bakteppe for refleksjon rundt egen praksis.

Erfaringene fra Vennesla kommune viser at samskaping over tid har vært bevisst organisert for å møte nettopp disse utfordringene. Samskaping er ikke etablert som løse dugnader, men som en strukturert arbeidsform gjennom Plattform for samskaping – *Sammen for bygda*. Plattformen tydeliggjør roller, ansvar og beslutningsnivå, og sikrer at samskaping skjer innenfor rammene av kommunens planverk og politiske vedtak.

Erfaringene fra Vennesla samsvarer også med funnene i NORCE-rapporten om designdrevet forvaltning, som understreker betydningen av tidlig innsiktsarbeid, tydelig struktur og klare styringslinjer. Bruken av arenaer, forum og nettverk gir ulike nivåer for involvering, der bred medvirkning kombineres med tydelig oppfølging og forankring. Prioriteringer, økonomiske rammer og ansvar avklares i fellesskap mellom partene gjennom Plattform for samskaping og i nettverkene, mens kommunen ivaretar sitt ansvar innenfor gjeldende planverk og politiske vedtak.

I Vennesla forstås likeverd i samskaping ikke som lik økonomisk innsats eller formell posisjon, men som likeverdig deltakelse i prosessene. Dette er tydelig i arbeidet med ungdom, eldre, frivillige og næringsliv, der alle aktører har hatt reell mulighet til å påvirke innhold og retning, samtidig som kommunen har hatt en tydelig koordinerende og ansvarlig rolle.

Samlet sett viser erfaringene fra Vennesla at samskaping gir best resultater når den brukes med tydelig struktur, klar forankring og realistiske forventninger. Dette bekrefter både hovedfunnene i NORCE-rapporten og de mer generelle advarslene i forsknings- og faglitteraturen om at samskaping bør fungere som et supplement til god ledelse og politisk ansvar – ikke som en erstatning for styring.

Vurdering

Erfaringene fra 2025 viser at samskaping i Vennesla gir god fremdrift og kvalitet når arbeidsformen er tydelig organisert og gir rom for både involvering og ansvarlig oppfølging.

5. Samskappingsprosesser og prosjekter i 2025

I 2025 har samskappingsarbeidet i Vennesla kommune, gjennom nettverk på tvers av kommune, frivillighet og næringsliv, bidratt til prosesser som fremmer aktivitet, bærekraft og inkludering. Arbeidet har særlig vært rettet mot klimaomstilling, utenforskap, demografiske endringer, likestilling og mangfold.

Sammenlignet med 2024 kjennetegnes arbeidet i 2025 av økt modenhet og tydeligere struktur, der flere prosesser har gått fra oppstart og utprøving til mer stabile og varige samarbeidsformer.

For å sikre sammenlignbarhet og tydelighet er alle tiltak i kapittel 5 beskrevet etter samme struktur som i 2024: Hva, Hvorfor, Aktivitet og organisering, Vurdering og Konklusjon.

5.1 BUA – Utstyrssentral

Hva: Bua Vennesla tilbyr gratis utlån av utstyr for å senke terskelen for deltagelse i fritids- og aktivitetstliv, særlig for barn og unge. Åpning ble gjennomført 4. februar 2025.

Hvorfor: Formålet er å redusere økonomiske barrierer og bidra til økt inkludering og aktivitet i lokalsamfunnet. Tiltaket bidrar særlig til satsingsområdene trivsel i attraktiv bygd, inkludering og mangfold og forbedret folkehelse.

Aktivitet og økonomi: BUA drives i Sentrumsgården i samarbeid mellom frivilligsentralene, skoler, Sparebanken Norge og Vennesla kommune. Åpningstidene er tirsdag og torsdag. Drift ivaretas av lønnete frivillig oppdrag og to ungdommer har hatt deltidsstilling finansiert gjennom Bufdir. Oppfølging og veiledning gjennom frivilligsentralene.

Inntektene i budsjettet 2025 er overført fra 2024. Leie og Bua- kontingent dekkes av Vennesla kommune.

Vurdering: Bua har hatt god drift og høy etterspørsel, særlig etter vinterutstyr.

Konklusjon: BUA vurderes som et etablert og vellykket tiltak. I 2026 justeres åpningstidene i roligere perioder, for å kunne sette inn mer kapasitet i travle perioder, med løpende evaluering. For å møte behov, vil vi sjekke ut selvbetjening ordningen i 2026.

5.2 Kultur- og bærekraft uka i Vennesla

Hva: Kulturuka og Miljø- og bærekraftsuka ble i 2025 slått sammen til en uke. Kultur- og bærekraftsuka er arrangementer innen kultur, bærekraft, næringsliv og frivillighet.

Hvorfor: Formålet er å styrke fellesskap, lokal identitet, inkludering og samarbeid, samt synliggjøre frivillighet og lokalt næringsliv. Uka treffer flere av partenes satsingsområder, særlig trivsel i attraktiv bygd, likestilling, inkludering og mangfold og vekst i lokalt næringsliv.

Aktivitet og økonomi: Uka ble gjennomført 10.–19. oktober med 51 arrangementer. Bærekraftnettverket fungerte som styringsgruppe for Miljø- og bærekraftsuka og Kulturuka er politisk forankret i enhet for Kultur og innbyggertorg. Testing av sammen slåingen ble derfor en hybrid løsning med koordinering av ukene i Bærekraftsnettverket og gjennomføring gjennom felles arbeidsgrupper. Koordinert av samskappingskoordinertor med deltagere fra enhet Kultur og innbyggertorg, rådgiver miljø og kommunikasjon, United Nations Global Compact, leder næringsforeningen, Blå kors- Mulighetenes hus, Bulk, rektor Vennesla videregående. Enda flere deltok i arbeidsgrupper. Se vedlagt rapport.

Vurdering: Evalueringen viser høy deltakelse, tydeligere felles identitet, styrket kvalitet og samarbeid.

Konklusjon: Levekårsutvalget vedtok videreføring som én samlet uke i struktur for samskaping. Bærekrafts nettverket som styrende og koordinerende organ.

5.3 Julegada i Vennesla

Hva: Årlig førjulsarrangement (10.-14 des. 2025) med marked, scener og aktiviteter. Organisert som egen stiftelse. Styret representert av to fra hver av partene.

Hvorfor: Formålet er å styrke inkludering, trivsel, lokal identitet og handel i sentrum. Julegada bidrar særlig til partenes satsningsområder trivsel i attraktiv bygd, folkehelse og vekst i lokalt næringsliv.

Aktivitet/økonomi: Oppgavene er fordelt mellom partene, næringsforeningens oppgaver løses ved kjøp av tjenester i Hunsfos opplevelse. Samskaping koordinators rolle, lede arbeidsgruppene Økonom og markedsføring, Turer i Julegada og arbeid med strategi. Styreleder frem til juni. Enhetsleder i Kultur og Innbyggertorget har nå styreledelse.

Inntekter totalt kr. 1430.910. Resultat på kr. 37.853. Se vedlagt regnskap og oppgavefordeling.

Vurdering: Økonomien er stram, men godt styrt. Kostnader ble redusert med kr. 173.943 fra 2025. Redusert antall dager gav færre kostnader, men også flere utstillere. Åpne «Gamlegada» igjen for lag og foreninger skapte mer aktivitet og frivillig engasjement.

Konklusjon: Strategisk prosess som ble utført i januar har vært en suksess. Tiltakene som ble iverksatt blir ordinær drift.

5.4 Fremtidens boligområder

Hva: Fremtidens boligområder er et samskappingsarbeid basert på politisk vedtatte prinsipper for inkluderende bomiljø. Arbeidet retter seg særlig mot satsingsområdene aldersvennlig lokalsamfunn, inkludering og trivsel i attraktive nærmiljø.

Hvorfor: Formålet er å utvikle boligområder som fremmer trygghet, fellesskap og deltakelse.

Aktivitet og økonomi: Arbeidet er organisert som et nettverk med deltakelse fra utbyggere, frivillighet, NAV og kommunen koordinert av samskappingskoordinator. Svendsen gruppen, VEF, God driv og Coloss har vært sentrale i arbeidet sammen med frivilligsentralene og ansatte fra enheter i kommunen. Det er utviklet og testet arbeidspakker knyttet til blant annet møteplasser ute og inne, venneforeninger, deleordninger, rimelige boliger, aldersvennlighet, sjekklister for reguleringsprosesser og innbyggerundersøkelser.

Vurdering: Prinsippene er godt forankret i kommuneplan og arealstrategi, og det tverrsektorielle samarbeidet har bidratt til bedre og mer helhetlige løsninger. Arbeidet har gitt konkrete resultater, blant annet etablering av sjekklister, venneforening og sanse- og aktivitetspark. Samtidig har prosessene gitt verdifull erfaring og innsikt i utfordringer knyttet til kommunikasjon, økonomi, kompetanse og samhandling på tvers av enheter og aktører.

Konklusjon: Behovet for bedre intern samordning følges opp gjennom etablering av et tverrfaglig verksted fra 2026. Videre arbeid vil ha søkelys på å sikre prinsippene i videre planarbeid, tydeliggjøre kommunens behov og forventninger gjennom nettsider og sjekklister, og bidra til mer forutsigbare og gode reguleringsprosesser.

5.5 Deltidsjobb i samskappingsprosesser

Hva: Tiltaket gir ungdom i alderen 18–24 år deltidsjobb i samskappingsprosesser.

Hvorfor: Arbeidserfaring bidrar til økt gjennomføring i skole og sterkere tilknytning til arbeidslivet. Tiltaket gir ungdom praktisk erfaring og reell medvirkning i utviklingsarbeid i kommunen.

Aktivitet/økonomi: Koordinert av samskappingskoordinator i tett samarbeid med Vennesla frivilligsentral. 11 ungdommer har hatt deltidsjobb i samskappingsprosesser. Tiltaket finansieres gjennom tilskudd fra Bufdir (2025–2027), og lønn utbetales etter tariff. Ungdommene har fått erfaring med blant annet styre- og prosjektarbeid, praktiske oppgaver, rekruttering, koordinering og oppfølging av frivillige. Det er søkt om og innvilget kr. 160 000 til koordinering av tiltaket. 60.000 kr. har godt til frivilligsentralene for bidrag med oppfølging av ungdom sammen med samskappingskoordinator.

Vurdering: Tiltakene har gitt positive erfaringer både for ungdom og for prosessene. Bruken av ungdomsressurser har vært krevende når det gjelder koordinering og oppfølging, men det er nå etablert en praksis der verdien av ungdoms deltakelse oppveier belastningen.

Konklusjon: Positiv effekt på deltakelse i lokalsamfunn, utdanning og arbeid gjør at tiltaket opprettholdes på tross av belastning ved organisering og oppfølging.

5.6 Samskaping om sommerjobb

Hva: Sommerjobbprosjektet gir ungdom i alderen 16–20 år arbeidserfaring gjennom samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillighet.

Formål: Er å gi flere ungdommer verdifull arbeidserfaring og styrke overgangen til utdanning og arbeidsliv.

Aktivitet og økonomi: Prosjektet er koordinert av samskapingskoordinator i samarbeid med videregående skole, Venneslabroa, NAV, Moonlight og frivilligsentralene, og omfatter både rekruttering, oppfølging og evaluering.

I 2025 ble det innvilget kr 375 000 i tilskudd fra fylkeskommunen, som dekket lønnskostnader for 15 ungdommer (kr 25 000 per ungdom). Arbeidsoppgavene ble gjennomført i samarbeid med blant annet Meny, Rema 1000, Spar Bruvegen og Skarpengland, Biffen, Sport Outlet, Tømmerrenna og Visit Vennesla, samt kommunale virksomheter som Smia, biblioteket, Vennesla omsorgssenter og park og teknisk. To ungdommer fikk tilbud om fast jobb, og én fikk tilbud om lærlingplass i etterkant av prosjektet.

Vurdering: Prosjektet har truffet målgruppen godt og gitt både ungdom og arbeidsgivere positive erfaringer. Samtidig har tett oppfølging vært ressurskrevende, særlig fordi tilskuddet ikke har inkludert midler til koordinering. Erfaringene fra 2025 viser likevel at nytten av tiltaket vurderes som større enn belastningen knyttet til organisering og oppfølging.

Konklusjon: Sommerjobbprosjektet vurderes som vellykket og gir et godt grunnlag for videre utvikling av tiltaket i samarbeid med næringsliv og frivillighet.

6. Oppsummering

Erfaringene fra samskapingsarbeidet i 2025 viser at prinsippene for samskaping, slik de er forankret i samarbeidsavtalen mellom partene, gir et godt og robust grunnlag for samarbeid. Samtidig har praksis gitt viktig innsikt i hvordan prinsippene fungerer i møte med komplekse prosesser, særlig knyttet til likeverd, styring og økonomiske rammer.

Et sentralt læringspunkt er at likeverdighet i samskaping først og fremst handler om likeverdig deltakelse i prosessene, der alle aktører teller like mye i dialog, idéutvikling og prioritering – uavhengig av økonomisk kapasitet eller formell rolle. Denne forståelsen har styrket kvaliteten i samarbeidet, men bør tydeliggjøres ytterligere i videre arbeid og i avtaleverket.

Videre har arbeidet med større samskapingsprosesser, blant annet Fremtidens boligområder, vist betydningen av riktig timing mellom innsiktsarbeid og økonomiske vurderinger. Erfaringene viser at gode løsninger ofte utvikles i tidlige faser, før rammer og tiltak er fullt avklart. Samtidig er det avgjørende at relevant fag- og økonomi kompetanse involveres tidlig, slik at handlingsrom, regelverk og muligheter kan vurderes parallelt med idéutviklingen. Dette peker ikke på at økonomi bør begrense samskaping, men på

behovet for bedre samspill mellom innsiktsarbeid, økonomiske rammer og beslutningsprosesser.

På bakgrunn av erfaringene fra 2025 vil det videre arbeidet med samskaping ha særlig vekt på følgende hovedpunkter:

- videreutvikle tverrfaglig samarbeid internt i kommunen, med tydelig ansvar og riktig kompetanse tidlig i prosessene
- fortsette å styrke innbyggerinvolvering gjennom arenaer og forum, med klarere oppfølging av innspill
- fortsette å prioritere samskapingsprosjekter som bidrar til å møte utfordringer knyttet til klimaomstilling, demografi og utenforskap
- fortsette systematisk evaluering, læring og justering av samskapingsprosesser sammen med de som deltar
- forbedre samordning og erfaringsoverføring mellom kommune, frivillighet og næringsliv eksempel- hvordan snakke vanskelige temaer som fattigdom?
- legge til rette for nye initiativ på tvers av sektorene, innenfor tydelige og avklarte rammer
- sikre god forankring i kommunens langsiktige strategier og planverk

Erfaringene fra 2025 gir et godt grunnlag for å revidere samarbeidsavtalen mellom partene, med særlig vekt på forståelsen av likeverd, styringsroller og håndtering av økonomiske rammer i større prosesser. Samtidig gir innsikten et solid utgangspunkt for den eksterne evalueringen av samskaping, som er politisk bestilt i forbindelse med vedtak av budsjett og økonomiplan for 2026-2029.

Samlet sett viser året at samskaping gir størst verdi når prinsippene kombineres med tydelig struktur, riktig kompetanse i beslutningsprosessene og rom for å utforske mulighetsrommet før endelige valg tas. Dette danner et godt fundament for videre utvikling av samskaping som en ansvarlig, lærende og integrert arbeidsform i Vennesla kommune.